

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 29 lipca 2016 roku, przyznał B. J. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 30 sierpnia 2016 roku, tj. od zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego.

Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto: przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1979 roku do 2015 roku oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 23,98%. Podstawa wymiaru (817,39 zł) obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 23,98% przez kwotę bazową 3.408,62 zł.

Do ustalenia wysokości renty Zakład uwzględnił 13 lat, 6 miesięcy i 12 dni - tj. 162 miesiące - okresów składkowych, 4 lata, 6 miesięcy i 4 dni tj. 54 miesiące - okresów nieskładkowych oraz 7 lat tj. 84 miesiące - okresu brakującego do 25 lat. Przy rozpatrywaniu prawa do świadczenia okresy nieskładkowe zostały uwzględnione, zgodnie z art.5 ust.2 ustawy emerytalnej w wymiarze nie przekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych. Organ rentowy wskazał, że renta nie może przekraczać 100% podstawy wymiaru, wobec czego ogranicza się jej wysokość do kwoty równej podstawie wymiaru, tj. do kwoty 817,39 zł. Rentę podwyższono do kwoty najniższej renty od dnia 30 sierpnia 2016 roku do 882,56 zł. Świadczenie do wypłaty wyniosło 759,13 zł. Dodatkowo Zakład zwrócił uwagę, że podstawę wymiaru obliczono z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za okresy pozostawania w stosunku pracy, za które nie zostało udokumentowane wynagrodzenie tj. od dnia 1 września 1979 roku do dnia 26 listopada 1983 roku oraz od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku.

Zakład podał także, że do stażu nie zaliczono następujących okresów:

- od dnia 16 sierpnia 1999 roku do dnia 20 sierpnia 1999 urlop bezpłatny - (zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 31 grudnia 1999 roku) (...) s.c.,
- od dnia 20 listopada 2001 roku do dnia 25 listopada 2001 roku oraz w dniu 20 lipca 2004 roku nieobecność niepłatna,
- od dnia 1 grudnia 2001 roku do dnia 30 grudnia 2001 roku brak zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...).

Od powyższej decyzji ubezpieczona B. J. złożyła odwołanie w dniu 14 listopada 2016 roku. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji ZUS poprzez obliczenie podstawy wymiaru świadczeń z uwzględnieniem rzeczywistego wynagrodzenia za okresy pozostawania w stosunku pracy w okresie od 1 września 1979 roku do 26 listopada 1983 roku oraz od 10 października 1984 roku do 15 października 1985 roku, tj. ponowne przeliczenie podstawy wymiaru świadczeń,

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że wbrew stanowisku organu rentowego udokumentowała wynagrodzenie w spornym okresie, w szczególności w czasie zatrudnienia w (...) w Ł.. W wystawionym bowiem świadectwie pracy z dnia 17 października 1985 roku wskazano wyraźnie, że w okresie tym otrzymywała średnie wynagrodzenie miesięczne w wysokości 3.158 zł, obliczonym według stawek jednostkowych podanych na każdorazowym zleceniu roboczym. A co za tym idzie nie było podstaw obliczenia podstawy wymiaru przy przyjęciu wynagrodzenia minimalnego za ten okres zatrudnienia.

Dodatkowo ubezpieczona odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego podniosła, że zasadą najwyższej wagi w zakresie stosunków wynikających z ubezpieczenia społecznego, jest pewność prawa. Przyznanie ubezpieczonemu prawa do świadczeń rentowych w wypracowanej w okresie zatrudnienia wysokości, stanowi prawo nabyte osoby uprawnionej. Dokonywanie więc z urzędu zmian w ustalonych uprawnieniach

podmiotów ubezpieczonych może wynikać tylko z generalnych zmian w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych, to zaś nie dotyczy zmiany w interpretacji lub wykładni przepisów, co niewątpliwie nastąpiło w niniejszej sprawie.

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 14 grudnia 2016 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. Zakład dodatkowo podniósł, że zapisy na świadectwach pracy o wysokości osiągniętych wynagrodzeń w ostatnim okresie przed ustaniem zatrudnienia nie mogą stanowić podstawy do przyjęcia ich jako zarobków osiągniętych w całym okresie pracy.

Pismem procesowym z dnia 23 stycznia 2017 roku ubezpieczona wniosła - zgodnie z załączonym aneksem do umowy o pracę z Przedsiębiorstwem Produkcji (...) w Ł. - o uwzględnienie do obliczenia wysokości świadczenia wynagrodzenia osiąganego w wysokości 5.700 zł począwszy od dnia 1 listopada 1984 roku.

Z kolei decyzją z dnia 15 marca 2017 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., z urzędu, przeliczył B. J. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 30 sierpnia 2016 roku, tj. od zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto: przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1979 do 2015 roku oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 23,81%. Podstawa wymiaru (811,59 zł) obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 23,81% przez kwotę bazową 3.408,62 zł.

Do ustalenia wysokości renty Zakład uwzględnił 13 lat, 3 miesiące i 24 dni - tj. 159 miesiące - okresów składkowych, 4 lata, 5 miesięcy i 8 dni tj. 53 miesiące - okresów nieskładkowych oraz 7 lat i 4 miesiące tj. 88 miesiące - okresu brakującego do 25 lat. Przy rozpatrywaniu prawa do świadczenia okresy nieskładkowe zostały uwzględnione, zgodnie z art.5 ust.2 ustawy emerytalnej w wymiarze nie przekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych. Organ rentowy wskazał, że renta nie może przekraczać 100% podstawy wymiaru, wobec czego ogranicza się jej wysokość do kwoty równej podstawie wymiaru, tj. do kwoty 811,59 zł. Rentę podwyższono do kwoty najniższej renty od dnia 30 sierpnia 2016 roku do 882,56 zł. Renta po waloryzacji przysługuje w kwocie od dnia 1 marca 2017 roku w wysokości 1.000 zł. Świadczenie do wypłaty wyniosło 854 zł. Dodatkowo Zakład zwrócił uwagę, że podstawę wymiaru obliczono z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za okresy pozostawania w stosunku pracy, za które nie zostało udokumentowane wynagrodzenie tj. od dnia 1 września 1979 roku do dnia 26 listopada 1983 roku. Niniejszą decyzją dokonano korekty stażu pracy poprzez wyłączenie miesięcy, w których nie osiągnęła ubezpieczona co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w charakterze chałupnika od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku oraz przeliczono podstawę wymiaru renty z uwzględnieniem faktycznie osiągniętych wynagrodzeń w świetle dokumentów z archiwum.

Zakład podał także, że do stażu nie zaliczono następujących okresów:

- od dnia 10 października 1984 roku do dnia 31 października 1984 roku, od dnia 1 grudnia 1984 roku do dnia 31 stycznia 1985 roku, gdyż nie osiągnęła ubezpieczona co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia w j.g.u. (zatrudnienie w charakterze chałupnika - (...));
- od dnia 16 sierpnia 1999 roku do dnia 20 sierpnia 1999 urlop bezpłatny - (zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 31 grudnia 1999 roku) (...) s.c.,
- od dnia 20 listopada 2001 roku do dnia 25 listopada 2001 roku oraz w dniu 20 lipca 2004 roku nieobecność niepłatna,
- od dnia 1 grudnia 2001 roku do dnia 30 grudnia 2001 roku brak zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...).

Odwołanie od ww. decyzji złożyła w dniu 4 kwietnia 2017 roku B. J., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji ZUS poprzez obliczenie podstawy wymiaru świadczenia z uwzględnieniem rzeczywistego wynagrodzenia za okresy pozostawania w stosunku pracy w okresie od 1 września 1979 roku do 26 listopada 1983 roku oraz od 10 października 1984 roku do 15 października 1985 roku, tj. ponowne przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 4 maja 2017 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. Zakład dodatkowo wskazał, że dokonano przeliczenia wysokości świadczenia z uwzględnieniem faktycznie osiągniętych wynagrodzeń za okres pracy w charakterze chałupnika tj. od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku - (...) w Ł.. Przeliczenia świadczenia dokonano po uwzględnieniu dokumentów uzyskanych z archiwum - świadectwa pracy zawierającego zapisy, których nie było na oryginalnym dokumencie (z przedłożonego do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy świadectwa pracy usunięto zapis o fakcie, że ubezpieczona nie osiągała 50% najniższego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w charakterze chałupnika). Istniały zatem przesłanki do dokonania korekty świadczenia. Wprowadzone zmiany spowodowały obniżenie wskaźnika podstawy wymiaru świadczenia z 23,98% na 22,02%. Nie uległa jednak zmianie wysokość renty ponieważ świadczenie zostało ograniczone do 100% podstawy wymiaru tj. 750,58 zł i podwyższone do kwoty najniższej renty tj. 882,56 zł, a od 1 marca 2017 roku do kwoty 1.000 zł. W związku z nowymi dokumentami mającymi wpływ na wysokość świadczenia dokonano korekty okresów składkowych i nieskładkowych oraz przeliczono podstawę wymiaru z uwzględnieniem faktycznie osiągniętych wynagrodzeń za okres pracy od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku. Wprowadzone zmiany pozostają bez wpływu na wysokość pobieranej renty z uwagi na podniesienie do kwoty minimalnego świadczenia.

Postanowieniem z dnia 16 maja 2017 roku Sąd Okręgowy połączył sprawę o sygnaturze akt VIII U 872/17 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 2769/16 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 2769/16. (postanowienie z dnia 16 maja 2017 roku k. 9 akt o sygn. VIII U 872/17)

Ubezpieczona w piśmie procesowym z dnia 5 czerwca 2017 roku podtrzymała stanowisko w sprawie wskazując, że w wystawionym świadectwie pracy z dnia 17 października 1985 roku przez (...) wskazano wyraźnie, że w okresie tym otrzymywała średnie wynagrodzenie miesięczne w wysokości 3.158 zł, obliczonym według stawek jednostkowych podanych na każdorazowym zleceniu roboczym. Nie ulega zatem wątpliwości, że nie było podstaw obliczenia podstawy wymiaru przy przyjęciu wynagrodzenia minimalnego za ten okres zatrudnienia. Zdaniem odwołującej się ustalona wysokość świadczeń, nie jest wystarczająca do pokrycia podstawowych potrzeb życiowych, w tym niezbędnych opłat, rachunków czy leków, zwłaszcza w sytuacji, gdy ubezpieczona sama prowadzi gospodarstwo domowe. (pismo z dnia 5 czerwca 2017 roku k. 67 -69)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona B. J. urodziła się w dniu (...).

W dniu 29 lipca 2016 roku ubezpieczona złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

(wniosek o rentę - k. 1 - 3v akt ZUS)

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 14 września 2016 roku ustalił, że B. J. jest całkowicie niezdolna do pracy do dnia 31 października 2018 roku, a data powstania całkowitej niezdolności do pracy - w trakcie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego.

(orzeczenie z dnia 14 września 2016 roku k. 61 -61 v akt ZUS)

B. J. w okresie od 1 września 1979 roku do 26 listopada 1983 roku była zatrudniona w Zakładach (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym w okresie od dnia 1 września 1979 roku do 30 listopada 1979 roku na stanowisku szwaczki stażystki zaś od dnia 1 grudnia 1979 roku do dnia 26 listopada 1983 roku na stanowisku szwaczki. W trakcie zatrudnienia ubezpieczona początkowo (to jest od dnia 1 września 1979 roku do dnia 31 października 1979 roku) otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 10 zł za godzinę stawki akordowej plus premia regulaminowa, natomiast później (to jest od dnia 1 listopada 1983 roku do dnia 26 listopada 1983 roku) otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 21 zł za godzinę stawki akordowej plus premia uznaniowa.

(świadczenie pracy z dnia 28 listopada 1983 roku k.12 akt ZUS, umowa przedwstępna z dnia 23 maja 1979 roku k.8, umowa o pracę z dnia 1 września 1979 roku k.9)

W okresie od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku ubezpieczona była zatrudniona w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze wykonawcy pracy nakładczej z wynagrodzeniem obliczonym według stawek jednostkowych podanych na każdorazowym zleceniu roboczym w wysokości 3.158 zł.

Ze świadectwa pracy wynika również, że ubezpieczona nie uzyskiwała wynagrodzenia w wysokości co najmniej 50% wynagrodzenia uznanego za najniższe dla pracowników gospodarki społecznej. We wskazanym przedsiębiorstwie ubezpieczona była zatrudniona w charakterze wykonawcy pracy polegającej na szyciu konfekcji dziecięco - młodzieżowej i jej wynagrodzenie zasadnicze od dnia 1 listopada 1984 roku wynosić miało 5.700 zł według V kategorii zaszeregowania robót oraz stawki osobistego zaszeregowania w wysokości 32 zł za godzinę.

(świadczenie pracy z dnia 17 października 1985 roku k.6 – 6 odwrót, aneks z dnia 15 listopada 1984 roku k.34, zeznania ubezpieczonej e - protokół z dnia 27 września 2017 roku 00:04:37 - 00:13:46 - płyta CD k.84)

B. J. pracując w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. uzyskiwała następujące wynagrodzenie:

- w listopadzie 1984 roku – 4.830 zł
- w lutym 1985 roku – 8.128 zł,
- w marcu 1985 roku - 738 zł,
- w kwietniu 1985 roku – 4.948 zł
- w maju 1985 roku – 5.764 zł,
- w czerwcu 1985 roku – 6.712 zł,
- w lipcu 1985 roku - 454 zł,
- w sierpniu 1985 roku -1.238 zł,
- w wrześniu 1985 roku – 1.238 zł,
- w październiku 1985 roku -1.137 zł.

(dokumentacja płacowa k. 51)

Ubezpieczona nie posiada żadnej innej dokumentacji dotyczącej wysokości osiąganego w spornym okresie wynagrodzenia poza tą załączoną do akt sprawy. Nie posiada również legitymacji ubezpieczeniowej.

(zeznania ubezpieczonej e - protokół z dnia 27 września 2017 roku 00:04:37 - 00:13:46 - płyta CD k. 84)

Organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia wysokości świadczenia ubezpieczonej z uwzględnieniem stawek godzinowych z tytułu zatrudnienia w (...) w S. za okres od dnia 1 września 1979 roku do dnia 31 października 1979 roku do dnia 31 października 1983 roku - przyjmując 10 zł za godzinę i od dnia 1 listopada 1983 roku do dnia 26 listopada 1983 roku - przyjmując 21 zł za godzinę (w miejsce przyjętego wynagrodzenia minimalnego).

Zakład dokonał przeliczenia wysokości świadczenia z uwzględnieniem faktycznie osiągniętych wynagrodzeń za okres pracy w charakterze chałupnika tj. od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku - (...) P. w Ł.. Wprowadzone zmiany spowodowały obniżenie wskaźnika podstawy wymiaru świadczenia z 23,98% na 22,02%. Nie uległa jednak zmianie wysokość renty ponieważ świadczenie zostało ograniczone do 100% podstawy

wymiaru to jest do kwoty 750,58 zł i podwyższone do kwoty najniższej renty to jest do kwoty 882,56 zł, a od dnia 1 marca 2017 roku do kwoty 1.000 zł. W związku z nowymi dokumentami mającymi wpływ na wysokość świadczenia dokonano korekty okresów składkowych i nieskładkowych oraz przeliczono podstawę wymiaru z uwzględnieniem faktycznie osiągniętych wynagrodzeń za okres pracy od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku. Wprowadzone zmiany pozostają bez wpływu na wysokość pobieranej renty z uwagi na podniesienie do kwoty minimalnego świadczenia.

(hipotetyczne wyliczenia k. 56)

Na podstawie Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 26 kwietnia 2017 roku została wydana decyzja z dnia 8 maja 2017 roku o przyznaniu ubezpieczonej dodatku pielęgnacyjnego od dnia 1 marca 2017 roku.

(pismo procesowe z dnia 29 maja 2017 roku k. 66)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych. Sąd oparł się w szczególności na zachowanych w aktach osobowych ubezpieczonej, dokumentach ze spornego okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w S. oraz w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. (umowy o pracę, aneksów, świadectwa pracy) i na hipotetycznym wyliczeniu renty wykonanym przez ZUS, które nie było kwestionowane przez ubezpieczoną pod względem rachunkowym.

Ubezpieczona negowała fakt nieuwzględnienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do wyliczenia wysokości renty faktycznie osiąganego wynagrodzenia z okresu pracy w (...) od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku w sytuacji, gdy ze świadectwa pracy wystawionego przez ten zakład wynika, że w okresie tym otrzymywała średnie wynagrodzenie miesięczne w wysokości 3.158 zł, obliczonym według stawek jednostkowych podanych na każdorazowym zleceniu roboczym. Organ rentowy dokonując hipotetycznego wyliczenia wysokości świadczenia ubezpieczonej uwzględnił faktycznie osiągnięte wynagrodzenie za okres pracy w charakterze chałupnika to jest od dnia 10 października 1984 roku do dnia 15 października 1985 roku - (...) w Ł. na podstawie dokumentacji płacowej załączonej do akt sprawy. Miarodajnym dowodem była zachowana dokumentacja płacowa za listopad 1984 roku oraz za okres od lutego do października 1985 roku, która to wskazywał faktycznie wypłacone ubezpieczonej wynagrodzenia. Natomiast kwota wskazana w świadectwie pracy nie mogła stanowić wiarygodnych danych co do całego okresu zatrudnienia, w sytuacji gdy pracodawca podał, że ubezpieczona otrzymywała średnie wynagrodzenie miesięczne w wysokości 3.158 zł, obliczone według stawek jednostkowych podanych na każdorazowym zleceniu roboczym. A zatem zapis zawarty w świadectwach pracy o wysokości osiągniętych wynagrodzeń w ostatnim okresie przed ustaniem zatrudnienia nie może stanowić podstawy do przyjęcia wskazanych w świadectwie pracy zarobków jako osiągniętych w całym spornym okresie pracy. Tak określonemu żądaniu przeczy załączony również przez ubezpieczoną aneks z dnia 15 listopada 1984 roku, w którym miesięczne wynagrodzenie zostało określone na kwotę 5.700 zł. Dlatego też miarodajnym dowodem w sprawie była dokumentacja płacowa wskazująca wysokość faktycznie wypłaconego ubezpieczonej wynagrodzenia w poszczególnych miesiącach. W związku z tym organ rentowy dokonując hipotetycznego wyliczenia przyjął kwoty wynagrodzenia wskazane w przedmiotowym dokumencie. Wprawdzie nowa dokumentacja spowodował obniżenie wskaźnika podstawy wymiaru świadczenia z 23,98% na 22,02%, jednak nie miało to przełożenia na wysokość wyliczonego dotychczas świadczenia, ponieważ renta została ograniczona do 100% podstawy wymiaru (do kwoty 750,58 zł) i podwyższone do kwoty najniższej renty (882,56 zł), a od dnia 1 marca 2017 roku do kwoty 1.000 zł. Oznacza to, że wprowadzone zmiany pozostały bez wpływu na wysokość pobieranej renty z uwagi na podniesienie do kwoty minimalnego świadczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie są zasadne i jako takie podlegają oddaleniu.

Zgodnie z art.5 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1383 ze zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2–5, następujące okresy:

- 1) składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Jak stanowi art.114 ust.1 ww. ustawy prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W myśl art.15 ust.1 ww. ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Z kolei na podstawie ust.6 omawianego przepisu na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art.116 ust.5 ww. ustawy do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (Rozporządzenie Ministra Pracy i (...) z dnia 11 października (Dz. U. z 2011 roku, nr 237, poz. 1412).

Powyższe oznacza, że ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na ubezpieczonej (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 marca 2001 roku, sygn. akt II UKN 297/00, publ. OSNP 2002/23/577). Wymienione w powołanym przepisie ograniczenia dowodowe nie dotyczą postępowania toczącego się przed Sądem (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 maja 2005 roku, sygn. akt III AUa 258/05, publ. LEX nr (...)).

Według §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 roku, nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art.473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Wskazana regulacja §21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak

stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93).

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonej.

W sprawach o wysokość świadczenia postępowanie dowodowe ma na celu ustalić taką wysokość wynagrodzenia, jaką ubezpieczona niewątpliwie otrzymywała. Ubezpieczona, na której zgodnie z art.6 k.c. spoczywał ciężar dowodowy, nie udowodniła, że wynagrodzenie w całym spornym okresie to jest od dnia 10 października 1984 roku do 15 października 1985 roku w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. kształtowało się na poziomie 3.158 zł, zgodnie z zapisem zawartym w świadectwie pracy z dnia 17 października 1985 roku. Przede wszystkim wskazana przez pracodawcę kwota dotyczył ostatniego okresu zatrudnienia, zatem nie można przyjąć - jak chciałaby tego odwołująca się - w sposób dorozumiany, że wartość ta obowiązywała od początku zatrudnienia. Tak postawionej tezie przeczy również przedłożony przez ubezpieczoną dokument w postaci aneksu z dnia 15 listopada 1984 roku, z którego treści wynika, że wynagrodzenie B. J. od dnia 1 listopada 1984 roku miało kształtować się na poziomie 5.700 zł miesięcznie. Dodatkowo również sama ubezpieczona nie była w stanie wskazać w jakiej wysokości wynagrodzenie we wspornym okresie otrzymywała. Dlatego też jedynym miarodajnym dowodem mogła być zachowana dokumentacja płacowa załączona do akt, która wskazywał jakie wynagrodzenie faktycznie ubezpieczona uzyskiwała. Jednak dokumenty te finalnie nie doprowadziły do wzrostu wyliczonego świadczenia. W związku z tym decyzje organu rentowego co do ustalonej wysokości należnego ubezpieczonej świadczenia były jak najbardziej prawidłowe.

W toku postępowania ubezpieczona nie wykazała, iż jej wynagrodzenie w Zakładach (...) w S. było wyższe niż wskazane w stawce godzinowej wynikającej z dokumentacji osobowo-płacowej. Ubezpieczona nie przedstawiła żadnych dowodów z których wynikałoby, iż w tym przedsiębiorstwie osiągała wynagrodzenie wyższe niż wynikające ze stawki godzinowej. Ubezpieczona nie przedstawiła również żadnych dowodów z których wynikałoby w jakiej wysokości otrzymywała premie regulaminową, w jaki sposób ta premia była obliczona (procentowo, kwotowo) ani w jakiej wysokości otrzymywała premię uznaniową.

Nie budzi wątpliwości, iż wysokość uzyskiwanego uposażenia może być ustalana także przy pomocy innych pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia zainteresowanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku sygn. akt II UKN 186/97, Lex nr 32696; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 roku sygn. akt I UK 115/06, Lex nr 303869). Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń ubezpieczonego. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art.3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.), (wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 roku, sygn. akt I CKU 45/96, Lex nr 29400; wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 1998 roku, sygn. akt II UKN 244/98 Lex nr 37699). Sąd podziela ww. stanowiska podobnie jak stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 3 września 2013 roku o sygn. akt III AUa 303/13 (Lex nr 1366097), że Sąd nie może ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna.

Podkreślić należy, iż stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą a jego konkretnym pracownikiem. Nie jest możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość wynagrodzenia uzyskiwanego przez ubezpieczonego, bowiem uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 roku,

sygn. akt I UK 36/07, Lex nr 390123). Co za tym idzie, zasada obliczania świadczeń w oparciu o rzeczywiste zarobki nie może zostać zastąpiona domniemaniem wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym. Zgodnie zaś ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 stycznia 1998 roku (II UKN 440/97, OSNP 1998/22/667), zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Prymat nadany dokumentacji pracowniczej prowadzi do gradacji mocy dowodowej polegającej na tym, że dokumentacja ta stanowi podstawę weryfikacji pozostałych dowodów przedłożonych przez strony.

Wyjaśnienia wymaga również fakt, że nie zostało naruszone prawo ubezpieczonej do praw nabytych poprzez pozbawienie jej wypracowanych środków. A co za tym idzie wskazane orzecznictwo Sądu Najwyższego czy Trybunału Konstytucyjnego nie mogło stanowić uzasadnionego wsparcia dla twierdzeń odwołującej się. Przede wszystkim nie ma wątpliwości, że ubezpieczonej przysługuje prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego w postaci renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy o czym orzekł organ rentowy. Jednak jego wysokość jest uzależniona od wysokości osiąganego w czasie aktywności zawodowej wynagrodzenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie przedłożonej dokumentacji dokonał stosownego wyliczenia należnego świadczenia. Jednak to, iż okazało się, iż jest ono niskie - a nie w takiej wysokości jakiej oczekiwałaby tego ubezpieczona - nie oznacza, że zostało ono błędnie wyliczone. Organ rentowy nie jest w stanie ustalić obecnie na podstawie dostępnych w swoich bazach danych jakie faktycznie zarobki osiągała ubezpieczona, ponieważ uprzednio pracodawcy rozliczali się deklaracjami bezimiennymi. Dlatego też ustalenie wynagrodzenia w miarę zbliżonego do faktycznie osiąganego wymaga wykazania przez stronę zainteresowaną na podstawie wszelkiej dostępnej i zachowanej dokumentacji w postaci listy płac, legitymacji ubezpieczeniowej czy druku - RP -7, jakie w rzeczywistości uposażenie pobierała. Jak wynika z akt sprawy ubezpieczona powyższemu obowiązkowi nie sprostała. Zatem przy braku tych danych nie jest możliwe uwzględnienie żądania jedynie na podstawie twierdzeń odwołujące się, ale jedynie na podstawie wiarygodnej dokumentacji. Ta natomiast przedłożona czy to na etapie postępowania przed organem rentowym czy też w postępowaniu sądowym nie spowodowała ustalenia czy też wzrostu świadczenia do wysokości oczekiwanej przez ubezpieczoną. Jednak - jak już podkreślono powyżej - nie można zarzucić organowi rentowemu, że wyliczając wysokość świadczenia ubezpieczonej dokonał tego z pogwałceniem praw powszechnie obowiązujących. A co za tym idzie nie było możliwe przychylenie się do twierdzeń odwołującej, iż tak określona wysokość renty jest sprzeczna z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego czy też Trybunału Konstytucyjnego.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania

(E.W.)

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonej, pouczając ją o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

29.01.2018 r.